

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"א כסלו תשפ"ג | דף היומי בבלי: נדרים נא | דף הכולל: נדרים יט.

דף היומי בהלכה: מתחילת סימן ע"ז עד תחילת סימן ע"ט.

מוסר: שמירת הלשון - פרק ה' וזוהר גס' עד פרק ה' ובכלל'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פרק ג פרק ג' "והחמישי שיחשוב עם נפשו"

בהגיעו ללונדון נפגש האיש עם בעלי רשת המרפאות המתחרה
וסיפר להם על ההחלטה שקיבל בעצתו של מרן זצ"ל. הם לא
האמינו, חשדו שהוא מתכנן להם מארב פיננסי מתוחכם, ואחד מהם
קם ונסע לארץ כדי להיכנס למרן ולחשוף את המזימה המתוכננת...

מוזיזתור לא מפסידים • לכבוד יום הארציט החמישי של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

שייגרם לו מכך יהיה עצום, ועליו יהיה לשלם פיצויים רבים, הן
לרופאים המפוטרים והן לבעלי הבנין שהוא שוכר לצורך המרפאה.
שאלו רבנו כמה יהיו הפסדיו, ולאחר שחישב מספר דקות
השיב, כי יפסיד שבעים אלף יורו!...

המשיך הרב ושאלו האם הוא חושב שלקב"ה אין שבעים אלף
יורו לתת לו...

כשתמה הלה הסביר לו רבנו, כי מי שמותר בשביל השלום
אינו מפסיד. והוסיף: "נער הייתי גם זקנתי, ראיתי הרבה בחיי,
ואני יכול להעיד, שאם מותרים בשביל שלום לא מפסידים!".

כששאל היהודי ההמום את רבנו האם יכול הרב לערוב לו
שלא יפסיד מכך, השיבו שאינו יכול כי אין לו אפלו עשירית מן
הסכום הזה... אך הוא הרגיעו בהבטיחו: "כבר חמשים שנה אני
מייעץ לאנשים, ואף פעם לא יעצתי עצה שחשבתני שהיא רעה,
אני מבטיח לך שזו עצה טובה!".

האיש שאל האם רבנו יכול להבטיח לו פרנסה אחרת בשל
הצעד שיעשה, אך רבנו חזר על דבריו ואמר: "מי שמוותר מרווח,
פרנסה איני יכול להבטיח, אבל להפסיד - לא מפסידים!".

היהודי נבוך, אך חברו התערב בשיחה ואמר לו: "אל תהיה
טיפש, תעשה מה שהרב אומר לך".

הוא ניסה להסביר, שכולם יצחקו ממנו על כך שעד עתה
לחם בכל הדרכים למען הצלחת עסקיו, ולפתע פתאום הוא נסוג

מעשה ביהודי מוכשר שעקר לאנגליה ופתח מרפאה גדולה
בלונדון. התנאים במרפאתו היו טובים מאוד, המחירים היו
הוגנים, והרופאים נתנו יחס חם ומכבד. המרפאה החדשה הפכה
לסיפור הצלחה...

באותו איזור היתה מרפאה גדולה ומצליחה אחרת. אט אט
לקוחות המרפאה המתחרה עזבו ועברו אליו.

הענין לא מצא חן בעיני בעלי הרשת המתחרה, והם העבירו
אליו מסרים תקיפים שיסגור את מרפאתו במהירות, אך הוא לא
יחס לענין חשיבות רבה. כאשר ראו מתחריו שאינו נכנע, הם
הגישו נגדו תביעה בבית המשפט, ופתחו במסע תקשורת עצום
נגדו. הענין היה מסובך והטרידו מאוד.

חברו המסורתי הציע לו ללכת לבקש עצה מצדיק גדול וחכם
במיוחד מארץ ישראל, ולקחו לביתו של רבנו. כששמע מרן את
השתלשלות הדברים, שאלו מדוע לא יצטרף להיות שותפם של
מתחריו, והוא השיב שהם אינם צריכים אותו, כי כבר יש להם
מרפאות באיזור.

שאלו רבנו מה רוצים יריביו, והאיש השיב כי הם חפצים שהוא
יסגור את המרפאה שלו, להפתעתו, אמר לו רבנו שעליו לעשות
זאת.

נדהם האיש ושאל את רבנו כיצד ניתן להוריד את השקעתו
האדירה לטמיון ולוותר על מקור פרנסתו. הוא הוסיף, שהנזק

האיש נדהם והתעניין מי ישלם את כל הפסדי המתחרה, ורבנו הבהיר לו בצורה ברורה ונעימה, שאם התורה אומרת לעשות כך, אין פה שאלה של הפסד ורוח כלל.

כשראה את חכמתו של רבנו שאלו, מה הרב מיעץ להם. הרי ברגע שישמעו שהם גרמו לסגירת המרפאה המתחרה, יפגעו יחסי הציבור שלהם, אף אחד לא יאמין שהוא עזב בגלל עצת הרב... רבנו הרהר קמעא, והשיב בשאלה: "האם יש לכם סניף במנצ'סטר?"

כאשר נענה בשלילה, יעץ שיפתחו שם סניף, וימנו את היריב למנהל. האנגלי תהה האם המתחרה יסכים לעבוד תחתם, ורבנו יעץ שיקחו אותו בתור שותף, והם לא יפסידו מכך, כי הוא אדם מוכשר מאוד.

הוא ביקש להתייעץ עם שותפיו, הוא התקשר אליהם, ועצתו של רבנו מצאה חן בעיניהם.

לפני צאתו מבית רבנו הוציא האיש מכיסו שלושת אלפים יורו והניחם על השולחן...

רבנו תמה, והוא השיבו כי הוא רוצה לשלם לרב דמי ייעוץ כמו שנהוג.

אך רבנו סרב בתוקף ואמר לו לקחת את כל הכסף מיד. התפלא האיש והסביר כי אינו מסכים להיות נצלן, הרב הקדיש מזמנו, ועל כן הכסף מגיע לרב בצדק.

אמר לו רבנו: "אלו שלוקחים דמי ייעוץ למדו בשביל הכסף. הכסף הזה מסייע להם לתת ייעוץ טוב, הכסף נותן להם רצון לייעץ טוב. אבל אני לא למדתי לייעץ. אני אומר לפי מה שאני מבין מהתורה - וזה לא הולך עם כסף, אם אקח כסף לא יהיה לי שכל לייעץ!"

סופו של הסיפור: היהודי סגר את המרפאה בלונדון, שילם פצויים לכל הרופאים ולבעלי הנכס. חודשים אחר כך כבר נפתח הסניף במנצ'סטר, ההצלחה האירה לו פנים, והוא לא הפסיד... ההבטחה התקימה במלואה!

(מתוך האור פניני הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל)

אחור... אך רבנו בפיקחותו העצומה קלע לנקודת האמת והשיבו: "ומה תפסיד מכך, קצת כבוד?... אני אדם זקן ואיני צריך כבוד, אתה אדם צעיר, ואתה צריך כסף ופרנסה ולא כבוד!"

הוא השיב לרבנו כי הוא מקבל את עצתו, ובשובו ללונדון יודיע לעובדיו על סגירת המרפאה, אך רבנו פסק: "תתקשר עכשיו לאנגליה ותודיע על החלטתך לסגור את המרפאה". האיש התקשר לשותפיו ובישרם על החלטתו.

הם נדהמו ולא הבינו מה מסתתר מאחורי ההחלטה, אך הוא אמר להם, שכך ייעץ לו רב גדול מישראל - רבא"י שטיינמן. בהגיעו ללונדון נפגש עם בעלי רשת המרפאות המתחרה, וסיפר להם על החלטתו.

הם חשדו שהוא מתכנן להם מארב פיננסי מתוחכם, ולא האמינו שהוא מוכן לוותר על השקעתו האדירה, אך הוא הרגיעם ואמר שעושה זאת כי כך ייעץ לו הרב.

הם החליטו לברר את הענין לעומק ולחקור מיהו הרב ומה עומד מאחורי עצתו...

אחד השותפים בירר בשגרירות האנגלית מי הוא רבא"י שטיינמן, ונענה שהינו רב חשוב, שקול וחכם, ונתן לסמוך עליו. אחד מבעלי הרשת נסע לארץ לגלות את מזימתו של יריבם... הוא נסע לביתו של רבנו, שם הוזמן לשבת על כסא פלסטיק פשוט, וכשראה שרבנו יושב על מטת סוכנות ישנה, הבין שלא התכוונו להעליבו.

הוא לא ידע עברית, אך נמצא מישהו שיתרגם את דבריו. הוא הציג את עצמו ופנה לרבנו בשאלה ישירה: "למה התכוון הרב בעצתו לסגור את המרפאה, מה בדיוק רוצים להרוויח על חשבוננו, ומי ישלם ליריבנו את הפסדיו הרבים?". אך הרב השיב לו בשלווה: "אלוקים ישלם לו!"

הוא נסה לברר מהי המזימה המסתתרת, אך רבנו הסביר לו, שהתורה אומרת שאסור לאדם לרדת לאומנות חבירו. היריב לא היה צריך לקבוע את המרפאה לידם, ולכן עליו לוותר ולסגור את העסק.

הבחור התרגש כל כך, והחליט לבוא גם למנחה, הוא נשאר גם לסעודה שלישית והאזין לשיעור הקצר שאמר הרב בסעודה. הוא נהנה מאוד והחליט לבוא גם בשבת הבאה. בקיצור: היהודי הזה חזר בתשובה שלמה! ומאיפה כל זה התחיל?

הזבוב שחולל מהפכה...

נכנס לבית הסוהר. אם שר המשקים לא היה נכנס לבית הסוהר - יוסף לא היה יוצא ממנו. בני ישראל היו צריכים לרדת למצרים בשלשלאות של ברזל, מבלי שיוסף יוריד אותם למצרים כמו מלכים ויתן להם את ארץ גושן, נבדלים מטומאת מצרים, ועל

חטאו משקה מלך מצרים והאופה לאדוניהם למלך מצרים (מ, א) חידה: מי עשה את המהפכה הגדולה ביותר בעולם? פיתרון: הזבוב. אם הזבוב לא היה נכנס לכוס של פרעה, שר המשקים לא היה

בעל הוילה, יהודי שומר תורה ומצוות, יצא מבוהל, ראה את המכוננית המעוכה, אבל ברוך ה', הנהג יצא ממנה בשלום. הנהג, החילוני, התנצל מאוד, ואמר: "אל דאגה! אני אשלם לך את הכל!"

"לפני שתשלם לי", אמר לו בעל הוילה, "אתה יודע שעליך לברך ברכת הגומל?"

"מה זה ברכת הגומל?" שאל הנהג. "אני מוכן לעשות כל מה שתגייד לי, העיקר שלא תצקע עלי..."

"בשבת בבוקר תבוא אלי, נלך יחד לבית הכנסת, ואלמד אותך מה עליך לעשות".

הנהג הגיע בשבת בבוקר לווילה, הלכו יחד לבית הכנסת, ובקריאת התורה הראה לו את הברכה בסידור, והוא קרא מלה במלה מתוך הסידור: "הגומל לחייבים טובים שגמלני כל טוב..." והנה הוא שומע שכל הציבור בבית הכנסת מברך אותו בחזרה... "מי שגמלך כל טוב הוא יגמלך כל טוב סלה".

הוא התפלא מאוד: אני הרסתי לבן אדם בית, הרסתי מכוננית, וכולם מברכים אותי... הוא כל כך התרגש והחליט לבוא למנחה, לסעודה שלישית, והאזין לשיעור הקצר שאמר הרב בסעודה. כל מה שעבר עליו באותה שבת מצא חן בעיניו, והוא החליט לבוא גם בשבת הבאה...

בקיפור: היהודי הזה חזר בתשובה שלמה!

מאיפה כל זה התחיל? מברכת הגומל!

אי אפשר לדעת מה יכול לצאת מחיזוק אחד שאדם מקבל על עצמו!

(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

ידי כך יכלו לצאת ממצרים. אם היו יורדים למצרים בשלשלאות של ברזל ומתערים בתוך טומאת מצרים - לעולם לא היו יכולים לצאת ממנה.

איפה כל זה התחיל? מזבוב!

ומכאן מוסר השכל גדול: אם זבוב יכול ליצור מהפכה שכזו - מצוה שאדם מקיים, חיזוק שאדם מקבל, על אחת כמה וכמה! מלאך טוב שנברא ממצוה, בודאי שיש בכוחו לעשות מהפכה גדולה יותר מאשר מה שעשה זבוב...

כשיהודי רוכש לעצמו את ההשקפה הזאת, הוא יודע לייקר את משקלה של כל מצוה שהוא עושה, של כל חיזוק שהוא מקבל על עצמו.

התורה מספרת, שלפני שהאחים השליכו את יוסף לבור, "ויפשיטו את יוסף את כותנתו". נשאלת השאלה, מדוע הם הפשיטו מעליו את בגדיו? מדוע לא השליכו אותו לבור עם הבגדים? התשובה: האחים ידעו שאם יוסף יהיה מלוכב בבגדים, הוא יוכל ללמוד תורה בבור, ולימוד התורה יגן עליו. הם ידעו מה רב כוחה של מצווה אחת, וקל וחומר של לימוד תורה, ולכן הפשיטו מעליו את בגדיו לכל יוכל ללמוד תורה.

אספר סיפור שקרה בעיר חולון לפני כמה שנים:

בחור צעיר לקח את הרכב החדש והיוקרתי של אביו ויצא לנהיגה ברחוב. הוא חשב שכל העולם שלו ונסע במהירות מופרזת, איבד שליטה, ונכנס עם הרכב לתוך גדר של וילה. הרכב שבר את הגדר ונעצר בעץ עבות שעמד בחצר.

"כשהגיעה תפילת נעילה", המשיך הרבי לספר באוזני היהודי המופתע, "שוב גבר הששך, שמא בכל זאת תתפתה לעשות עסקים צדדיים עם הכסף ולא תוכל לעבוד את ה' בשלווה, לכן החלטת 'להעלות את הסכום' ולבקש שייתנו לך בכל שלושה חדשים 250 רובל"

העבודה שלך - לעבוד כשקשה

ואומר: 'רבונו של עולם! תאמין לי, אני ממש רוצה להתפלל כמו שצריך, ללמוד כמו שצריך, אבל כרגע קשה לי, יש לי קצת בלגן. תסדר לי את הענינים ואני מבטיח לך שיהיה בסדר'... אומר התנא: אל תאמר כך, שמא מה שהקב"ה רוצה ממך הוא לראות אותך עובד אותו כשאינך פנוי! לעבוד אותו כשאתה פנוי זו לא חכמה גדולה. יש לו מספיק כאלו שעובדים אותו בראש פנוי. הוא רוצה לראות אותך עם קשיי התקציב שלך, עם צער גדול הבנים, עם דאגות הבריאות, ויחד עם זה עובד אותו.

ביקש יעקב לישב בשלוה. אמר לו הקב"ה: לא שלחתי אותך לעולם הזה בכדי לעבוד אותי בשלוה. זו לא ה"עבודה" שלך.

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (לו, א) "ביקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישב בשלוה, אומר הקדוש ברוך הוא: לא דיין לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה" (רש"י).

ביאור הענין נראה על פי ביאורו של ה"חדושי הרי"ם" על דברי התנא באבות (ב, ד): "ואל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה". הפשט הפשוט הוא שלא תאמר "אחר כך", שמא ה"אחר כך" הזה בכלל לא יהיה.

אך ה"חדושי הרי"ם" אומר פשט נפלא אחר: עומד יהודי

העבודה שלך היא לעבוד אותי כשקשה!

זהו יסוד חשוב מאוד לחיים: הקב"ה אינו צריך שנעבוד אותו איך שאנחנו מחליטים ונוח לנו. הקב"ה רוצה שנעבוד אותו בצורה שהוא יחליט עבורנו!

מסופר ששנה אחת במוצאי יום כיפור, פנה רבי לוי יצחק מברדיטשוב לאחד מחסידיו ואמר לו: "בא ואגלה את אזניך, על מה התאמצת בתפלותיך ביום הקדוש". הלה היה מופתע ושאל: "נו, על מה נסבו תפלותיך?"

נענה הצדיק ואמר: "בתפילת מעריב פנית לקב"ה ואמרת: 'ריבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שהוצאות הבית מסתכמות אצלי בסך אלף רובל לשנה. סכום זה אתה ברוב טובך ורחמיך ממציא לי בעסקים שונים במשך השנה כולה. לפיכך, אם טוב בעיניך, אני מבקש שתזמין לי את האלף רובל בבת אחת בתחילת השנה, כך שאהיה פטור מטירדות הפרנסה, ואוכל להתמסר

ביישוב הדעת לתורה ולתפילה.

"ברם" - המשיך רבי לוי יצחק ואמר, "בבוקרו של יום הכיפורים, בתפילת שחרית, נמלכת בדעתך, שלמעשה גם אם תרוויח את כל הסכום בבת אחת, קיים חשש שמא תתפתה להשקיעו בעסק מסויים, כדי שהמעות לא תהיינה מונחות בטלות. בשל כך העתרת, שבתחילת השנה תרוויח חמש מאות רובל, וכעבור מחצית השנה תרוויח עוד חמש מאות רובל.

"אבל כשהגיעה תפילת נעילה גברו חששותיך, שמא תעשה עסקים צדדיים בחמש מאות רובל, ושוב תוטרו ולא תוכל לעסוק ביישוב הדעת בתורה ובתפילה, לכן ביקשת שירחמו עליך מן השמים, ויתנו לך בכל שלושה חדשים, מאתיים וחמישים רובל". "אך עליך לדעת" - סיים הצדיק ואמר - "בשמים לא קיבלו את תפלותיך, ואמרו שרוצים שדווקא מתוך הטירדות, תתגבר ותעסוק בעבודת השי"ת, ועבודה זו יש לה חשיבות מיוחדת בעיני ה' יתברך".

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוך האור, יוסף הצדיק)

בלי להסס לקח הילד בין השתים עשרה את התפילין ורץ אל הקרון השני. בנס הצליח להגיע לשם, בלי שהגרמנים יראו אותו, נכנס והושיט לאביו המופתע את התפילין. עתה פנה לצאת, אך לפתע נסגרו הדלתות והוא נותר בפנים...

שליחות יוסף אל אחיו - לעזור את מדת הרחמים

בהם" (רש"י). מדוע הוא ממשיך ללכת לכיוון אחיו, גם לאחר שהוא שומע מהמלאך על תכניותיהם? עליו לתפוס את הרגליים ולחזור אל בית אביו במהירות האפשרית!

ברצוני לומר מהלך מיוחד מאוד, המשולב מדבריהם של ה"שם משמואל" ושל הנצי"ב שאף הוא כותב חלק מהדברים ברמו.

בנביא (מלכים א, ב) מסופר, שכאשר רצה שלמה המלך להרוג את אחיו אדוניהו לאחר שמרד בו, הוא לא עשה זאת בעצמו, אלא שלח את בניהו הכהן, ראש הסנהדרין, להרוג.

לכאורה, מדוע הוא ביקש זאת מבניהו, האם לא היה די בשוטר מן השורה שיעשה את המלאכה?

בספר "משבצות זהב" מובא על כך יסוד עצום מבעל ה"שם משמואל":

כאשר נוהגים עם אדם במדת הדין, יש צורך בשמירה יתרה שזה לא יעשה מתוך נקמה ושנאה, שאם לא כן גורם הדבר להמשכת מדת הדין בעולם. שלמה המלך ידע שאם יהרוג את אדוניהו בעצמו, הוא עלול למשוך את מדת הדין עליו ועל כל ישראל, לפיכך בחר בבניהו, שהיה צדיק וחסיד, ויעשה זאת לשם

ויאמר ישראל אל יוסף הלא אחיך רועים בשכם לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו הנני (לז, יג)

הפסוק הזה מעלה מספר תמיהות:

א. מדוע יעקב שולח את בניו לרעות את הצאן בשכם? הרי היה זה לאחר ששמעון ולוי הרגו את אנשי העיר ובעקבות כך רצו יושבי הארץ להשמיד את בית יעקב. אם כן זו סכנת נפשות להיכנס לשם! כשם שבימינו לא שולחים ילד לתוך עזה, כך אין להכנס למקום שכזה, ובוודאי לא במטרה לרעות שם את הצאן!

ב. כיצד יעקב שולח את יוסף לראות את שלום אחיו, הרי הוא יודע היטב שהם שונאים אותו ואף לא טורחים להסתיר זאת. כפי שפירש רש"י על הפסוק (בראשית לז, ד) "ולא יכלו דברו לשלום - מתוך גנותם למדנו שבחם, שלא דיברו אחת בפה ואחת בלב". אם לעשו הוא שלח מלאכים של ממש, יש ביכולתו לשלוח מלאך, או על כל פנים עבדים, אל בניו שבשכם בכדי לראות בשלומם. מדוע הוא מכניס את יוסף לסכנה?

ג. כאשר יוסף בא לשכם ואינו מוצא את אחיו, הוא שאל את המלאך גבריאל שנגלה אליו בדמות איש היכן אחיו, והמלאך משיב לו (לז, יז): "נסעו מזה" - הסיעו עצמן מן האחוה, "כי שמעתי אומרים נלכה דותינה" - "לבקש לך נכלי דתות שימיתוך

שמים בלבד.

היא פנתה לבנה הגדול שהיה בן שנים עשרה, ואמרה לו: "אבא צריך את התפילין, לך לרכבת השניה והבא לו אותם" כל ילד היה מסרב לקבל עליו את השליחות, משום שבחופז מסתובבים הנאצים הארורים עם נשק שלוף וכלבי טרף הנובחים בזעם, ומוכנים לשסע את קרבנותיהם לגורים. ובכלל, מנין לו שימצא את אביו בכל הכאוס השורר בקרון השני? אך הילד הנהן בראשו ואמר: "הנני, אני הולך להביא לאבא את התפילין".

הוא לקח את התפילין בידו ורץ אל הקרון השני. הגרמנים ראו אותו אך הקב"ה סימא את עיניהם והם לא נגעו בו לרעה. הוא הגיע אל אביו המופתע והושיט לו את התפילין, אך כשביקש לחזור אל אימו, נסגרו דלתות הקרון והוא נותר עם אביו. ההמשך היה שאימו וכל אחיו נשלחו לתאי הגזים, ואלו הוא ואביו שרדו את השאה. מה הציל אותו? מצות כיבוד אב שעשה בציווי אמו כאשר הביא לאביו את התפילין ללא כל שאלות. "למען יאריכון ימין" - זכות המצוה עמדה לו והצילה אותו מהתופת. זו היתה גם גדלותו של יוסף. הוא ידע שאחיו שונאים אותו, אך למרות זאת החליט להתחזק בכיבוד אב במסירות נפש, מפני שידע שזהו הפגם של אביו, ועל ידי כך חפץ לעורר סנגוריה על בית אביו.

מסיבה זו, כאשר שמע יעקב שיוסף נטרף על ידי חיה רעה, הוא מיאן להתנחם, שהלא כל שליחותו של יוסף היתה כדי לעורר את מידת הרחמים, ומדוע לא הועיל לו הדבר? אלא שהאמת היתה שמידת הרחמים אכן היתה בתמונה, והיא שגלגלה שיוסף יירד למצרים בכדי להכין את התשתית לגלות מצרים. כמו שאמר יוסף לאחיו כאשר התגלה אליהם: "כי למחיה שלחני אלוהים לפניכם" (לקמן מה, ה).

באותה צורה שהאדם נוהג עם סביבתו נוהגים משמים עימו. יעקב ידע שמידת הדין השוררת בביתו מחמת שנאת האחים ליוסף עלולה להביא צרות, על כן שלח את יוסף אל אחיו בכדי להרבות אחווה ושלוה במסירות נפש. יעקב לא שלח לשם כך מלאכים או עבדים, כי רק פעולה של עשיית שלום במסירות נפש יכולה להפוך את מידת הדין למידת הרחמים.

כך אנו מוצאים גם בנר חנוכה. מקום הדלקתו הוא בצד שמאל של הפתח, שבו אין מזוזה - כנגד פושעי ישראל הריקנים ממצוות. גובה החנוכיה הוא למטה מעשרה טפחים - לרמוז שהחנוכיה נמצאת במקום ארצי ונומוך ודווקא בו היא מאירה. בנוסף ניתן להדליק אותה גם בשמן טמא, לרמוז שמצווה זו מאירה לכל ישראל בכל דרגה בה הם מצויים.

(רבי גאל אלקריף שליט"א - דורש טוב בראשית)

כאשר יעקב אבינו ראה שהשבטים מתנהגים עם יוסף במדת הדין, הוא חשש שהדבר יביא לכך שהקב"ה יתנהג גם עימו במדת הדין. ברגע שההנהגה תהיה כך, הוא ייתבע על כך שלא כיבד את הוריו במשך עשרים ושנים בהן היה אצל לבן. אמנם אמת שהיה אנוס, שהרי ברח מעשו שביקש להרגו, אך כאשר ההנהגה היא במידת הדין לא מתקבלים תירוצים. שהרי בסופו של דבר הוא לא כיבד אותם בכל התקופה הזו, ובנוסף הוא ייתבע גם על כך שנשא שתי אחיות. הוא ידע שילדיו נמצאים בסכנה, כיון שכשם שהוא לא כיבד את אביו כך אף הם לא יכבדו אותו, והם ייתבעו על כך במלא חומרת הדין.

יעקב חשב כיצד אפשר להמתיק את מידת הדין שלא תהיה על המשפחה, ואז החליט לשלוח את יוסף אל אחיו על אף שהם שונאים אותו, במטרה שהוא יראה להם שהוא מוכן למסור את נפשו בכדי לראות בשלומם. מה שיגרום להתעוררות של מדת הרחמים על כל המשפחה, ובהמשך יביא גם לפיוס בין יוסף לאחיו.

כשיוסף שומע מהמלאך שאחיו הלכו לחפש דרכים כיצד להמיתו, הוא אינו נרתע וממשיך ללכת אליהם, כיון שכל מטרת שליחותו היתה ללכת במסירות נפש אל אחיו, על אף תכניותיהם לגביו.

היה זה ניסיון אדיר שהראה על גדלותו של יוסף. הוא יודע היטב שאחיו שונאים אותו ומבקשים להמיתו, ובכל אופן כאשר אביו שולח אותו לשליחות המסוכנת לראות שלומם הוא אינו מהסס לרגע ואומר "הנני", אבא ציוה - אני עושה.

רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מביא סיפור מדהים שסיפר ניצול שואה:

כאשר הגיעו הגרמנים לעיירה שלהם, הם נכנסו אליה עם כלבים אימתניים ונשק שלוף, והודיעו שעל כל היהודים להתייצב בתוך שעותיים בכיכר המרכזית עם מזודה אחת בידיהם.

כאשר הגיעו אל הכיכר נערכה סלקציה, בה הופרדו האבות והבחורים מהנשים הילדים והזקנים, וכל קבוצה הובלה אל קרון נפרד ברכבת בקר שכבר המתינה על הפסים. פחד נורא שלט באוויר, שכן מטרת הסלקציה לא היתה ברורה, ובחלל נישאו בכיותיהם וצעקותיהם של האמהות והילדים מחמת הפרידה הכפויה.

באותו רגע הבחינה אימו שהמזודה נותרה בידה ובה מצוי גם זוג התפילין של בעלה.

אם מנסים לשכנע אותו בנימוקים, הוא מביא הררי נימוקים משלו: "יש מקילין", "כאן זה שעת הדחק", "יש על מי לסמוך", "בעירנו נהגו כך"...

מיד בתחילה אומרים ליצר "לא!"

מתקיף, כי אם מנסים לשכנע אותו בנימוקים, הוא מביא הררי נימוקים משלו, וטוען "יש מקילין", או כאן זה "שעת הדחק", או "יש על מי לסמוך", או "בעירנו נהגו כך" או "יש ליישב מנהג זה"...

לכן, הדרך הנכונה היא לומר ליצר הרע "לא!!", בלי להתווכח איתו בשעת הניסיון. רק לאחר זמן אפשר להציג את הנימוקים וההוכחות.

כך עשה יוסף הצדיק: ראשית כל - "וימאן", ורק אחר כך "ויאמר".

וימאן ויאמר אל אשת אדוניו... ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלוקים (לט, ח-ט)

לכאורה, צריך היה לכתוב תחילה: "ויאמר אל אשת אדוניו, הן אדוני לא ידע איתי מה בבית... ואיך אעשה הרעה" - יוסף מסביר בדבריו עד כמה רע המעשה, שהיא מבקשת לעשות, וממילא "וימאן".

אך התורה אומרת "וימאן" תחילה, ורק אחר כך "ויאמר" יש ללמוד מכאן מוסר - כאשר היצר הרע תוקף, צריך מיד למאן, ולומר לו "לא!!" אין לבוא מולו בנימוקים בזמן שהוא

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

זה ששר המשקים זועף - מובן. הוא חלם את פתרון חלומו של שר האופים, שנידון לתלייה, וחשש שגם אותו יתלו. אבל מדוע שר האופים זועף? הרי הוא חלם את פתרון חלומו של שר המשקים, שישוב לתפקידו ולמעמדו, ואם כך מסתבר שגם אותו יחזירו, ולמה לו להיות עצבני?

ההבדלים בין שני השרים

שר בית הסוהר. אלו היו השרים הגדולים של מצרים. שני שרים החשובים אלו, שר המשקים ושר האופים, חטאו למלך. מה היה החטא? רש"י אומר: זה נמצא זבוב בכוס שהגיש לפרעה, וזה נמצא צרור, אבן קטנה, במאפה שהגיש למלך. ראיתי באחד מהראשונים הקדמונים שכותב, ששר המשקים

חטאו משקה מלך מצרים והאופה לאדוניהם למלך מצרים (מ, א) בממשלה של היום יש שר ביטחון, שר חוץ, שר פנים, שר המדע והטכנולוגיה וכיוצא בזה. בממשלה של פרעה השרים היו הממונים על סיפוק צרכיו הגשמיים: שר המשקים, שר האופים,

בשלמא זה ששר המשקים זועף - מובן. הוא חלם את פתרון חלומו של שר האופים, שנידון לתלייה, וחשש שגם אותו יתלו. אבל מדוע שר האופים זועף? הרי הוא חלם את פיתרון חלומו של שר המשקים, שישוב לתפקידו ולמעמדו, ואם כך מסתבר שגם אותו יחזירו, ולמה לו להיות עצבני?

ה"אור החיים" הקדוש אומר, שמזלו הגיד לו שאותו יתלו. אולם יש פירוש נוסף: שר האופים היה טיפוס שלילי, אדם רע, רוגז וזועף. כאב לו לראות שלשני טוב... כשראה את פיתרון חלומו של שר המשקים, שהוא יוצא לחופש ושב לתפקידו - כאב לו! הוא זעף על כך ששר המשקים יוצא לחופש למרות שבהחלט, מצד ההסתברות, גם הוא יצא לחופש...

סוג כזה של טיפוסים, שלא טוב להם בנשמה גם אם יש להם את כל הטוב שבעולם, כל עוד שגם לאחר יש - לא ראויים להמשיך בתפקידם עלי אדמות. יוסף אכן פתר לו שיתלה על עץ. (רבי מאיר צימרוט שליט"א)

ושר האופים לא עבדו בעצמם בהכנת האוכל ובהגשתו למלך. הם ישבו במשרדים הממוזגים שלהם ומשם נהלו את העניינים... את המלצר הזוטר שהכניס את הכוס עם הזבוב - תלו מיד, גם את חבירו הזוטר שהכניס את הלחם עם האבן - תלו מיד. אבל פרעה לא הסתפק בזה. הוא חיפש את האחראים מלמעלה, שלא ניהלו את ענייניו בכובד הראש ובמקצועיות הדרושה, וזרק אותם לכלא. כמה זמן הם היו שם?

הכתוב אומר: "ויהיו ימים במשמר". רש"י מפרש: שנים עשר חודש. "ויחלמו חלום שניהם", רש"י מביא בשם המדרש שכל אחד חלם את חלומו ואת פיתרון חבירו. בבוקר רואה אותם יוסף "והנם זועפים". הוא פונה אליהם ושאל: "מדוע פניכם רעים היום?". נשאלת השאלה, איך הוא מעז לשאול שני שרים רמי דרג שאלה כזאת? התשובה: בבית הסוהר אין שרים, כולם שווים! לכולם תלבושת אחידה: בגדי אסירים. כולם עומדים למפקד, ואוכלים את אותו האוכל בכלי פלסטיק ובסכו"ם חד פעמי...

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

כיצד הגיב הרב מבריסק לטענה שהאסונות הם מחמת חילולי שבת?

נדרים דף נא

ויתפלל יונה

בהתבודדות מוחלטת, ושם תמצא את עוונותיך שלך!" בזמן מלחמת תש"ח שהתחוללה בארץ ישראל, דם ישראל נשפך כמים. באחד הימים ניגש אדם אחד אל הרב מבריסק, ואמר לו: "נראה לי כי כל הצרות והיסורים באים מחמת ריבוי חילולי השבת בארץ הקודש".

השיב לו הרב מבריסק: "יונה הנביא היה על ספינה שכל נוסעיה היו עובדי עבודה זרה, ובכל זאת כאשר באה רוח סערה אמר (יונה א, יב): "יודע אני, כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם". למדים אנו מכך, שאפילו אם אדם נמצא בסביבה של עובדי עבודה זרה, וארע מצב של סכנה, עליו לחשוב, "בשלי הסער הגדול הזה", ולא לתלות את הסיבה באחרים!"

מסופר שהופיע אדם אחד בביתו של רבי ישראל סלנטר זצ"ל, ולחש באוזניו על אודות מעשיו הגרועים של פלוני, ואמר: "בוודאי עקב מעשיו הרעים, פקדה אותנו המגפה הקשה לאחרונה".

הפטיר רבי ישראל ואמר: "התורה צייתה לשלוח את המצורע אל מחוץ לשלשה מחנות, וכן אסור להושיב עמו טמא אחר, צריך להבין מדוע התורה הרחיקה את המצורע כל כך?"

אלא יש לבאר, שהרי אמרו חז"ל (ערכין טו:), שצדעת באה על חטא לשון הרע, פעמים רבות נכשל האדם בחטא זה בעקבות ראיית חטאים ופגמים אצל הזולת, אף אם הם נכונים. על כן אומרים לו לבעל הלשון הרע: 'אם חושב אתה את עצמך למומחה במציאת חטאים ועוונות של אחרים, צא אל מחוץ למחנה

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כיצד מתירים מים אמירת דברי קדושה?

עולה מהם ריח רע - במידה הגורמת צער לבני אדם - התירו חכמים לומר דברי קדושה בסמוך להם על ידי שפיכת 'רביעית' (150-86 מ"ל, לשיטות השונות) מים על גביהם בבת אחת, או שפיכתם לתוך רביעית מים. ויש מפוסקי זמננו שכתבו, כי יתכן שגם נוזלים אחרים בכמות של רביעית, מועילים לענין זה.

[שו"ע עו, ז, ומשנ"ב כז; שו"ע עז, א, ומשנ"ב א, ב, ג ר"ו; וראה שעה"צ ה; בו"מ דרשו, 5-6, וראה שם, 1; ביה"ל עח, א, ד"ה היה קורא]

חכמינו ז"ל אסרו לאדם לומר דברי קדושה: ברכות, תפילה, או דברי תורה, כאשר נמצאים 'מי רגלים' בטווח של ארבע אמות (1.92-2.31 מטרים, לשיטות השונות) ממנו, או שנמצאים למולו 'כמלוא עינו', דהיינו, בטווח ראייתו. ובאופנים מסוימים, האיסור הוא מדאורייתא.

וכשמיי הרגלים מוטלים על הקרקע, או מונחים בכלי, ולא

מהי כמות המים הנדרשת להתיר אמירת דברי קדושה?

אומרים, כי אף לאחר שעירבו את המים - הם מתירים מי רגלים נוספים.

ואם כמות מי הרגלים פחותה מרביעית - לכל הדעות די בתערובת של רוב מים, ואין צורך ברביעית; והמים מתירים אף מי רגלים נוספים, כל עוד כמותם גדולה משל מי הרגלים, והכמות הכוללת של מי הרגלים פחותה מרביעית.

[שו"ע עז, ב, ומשנ"ב ז-ח]

כאמור, תערובת 'רביעית' מים מתירה אמירת דברי קדושה בסמוך ל'מי רגלים'. היתר זה אמור אף במקרה שכמות מי הרגלים גדולה בהרבה מרביעית. אולם, לאחר שעירבו את המים במי הרגלים פעם אחת, אין המים מתירים מי רגלים נוספים המתערבים בהם.

ויתכן, כי אף לפני שעירבו את המים - אם מדובר במי רגלים שנאספו משתי פעמים, צריך לערבם בשתי רביעיות. מאידך, יש

מהו ההבדל בין צנְתָר העשוי מגומי לבין העשוי מפלסטיק?

יש אומרים שאם הוא עשוי מגומי חובה לכסותו, ואף אם עשוי מפלסטיק טוב לכסותו; ויש אומרים כי אף אם הוא עשוי מניילון חובה לכסותו. ויש אומרים כי הצינור אינו טעון כיסוי כלל; ויש אומרים שהצנתר כולו אינו טעון כיסוי - אף אם עשוי מגומי - כיון שהוא מיועד לשימוש חד פעמי ואינו נחשב כעביט.

[שו"ע עז, א, ומשנ"ב ה; בו"מ דרשו עח, 3]

כלי המיוחד ל'מי רגלים', דינו כמי רגלים עצמם, ואסור לומר דברי קדושה בסמוך לו, והוא מכונה בפי הפוסקים 'עביט'. וחולה שחיברו לגופו 'צנְתָר' (קְתָטָר) - רשאי לעסוק בדברי קדושה בעודו מחובר אליו, כל עוד לא נודף מהצנתר ריח רע; אולם, בנוגע לכיסוי הצנתר - הצינור והשקית - נחלקו הפוסקים:

ברכותיה, ולהתפלל.
* בספק דרבנן שאינו שקול, וצד החומרא קרוב לודאי, יש להחמיר; אך ישנם איסורים מסוימים, שמלכתחילה לא אסרום חכמים במקרה של ספק, גם כאשר הספק אינו שקול.

* מקום שמצוי בו פעמים רבות דבר מיאוס אשר אסור מדאורייתא לומר דברי קדושה בסמוך לו, ולא ידוע בוודאות אם כעת אכן קיים בו דבר מיאוס זה - אסור לומר בו דברי קדושה. ומי שקרא קריאת שמע, או התפלל שמונה עשרה, במקום כזה, ללא בדיקה, ולאחר מכן נמצאה בו צואה - עליו לשוב ולקרוא קריאת שמע עם

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

איזו 'ברכה אחרונה' מברכים לאחר השינה בבוקר?

מהתורה, שהיא חלק ממצות לימוד התורה; וכשם שמאכל טעון ברכה ראשונה וברכה אחרונה, כך גם לימוד התורה, דהיינו, שברכת 'לעסוק בדברי תורה', משמשת כברכה אחרונה על הלימוד ביום האתמול, שחיובו נמשך עד לתחילת שנת הלילה, וברכת 'אשר בחר בנו', משמשת כברכה ראשונה על הלימוד של היום.
[ביאורים ומוספים דרשו מז, 2 ו 8]

בכל בוקר, מברכים שתי ברכות התורה: ברכת "לעסוק בדברי תורה... והערב נא..." - שהיא ברכת המצוה, כדרך שמברכים על מצוות אחרות לפני קיומן; וברכת 'אשר בחר בנו' - שהיא ברכת שבח והודאה להשי"ת על שבחר בנו מכל העמים ונתן לנו את התורה שהיא 'כלי חמדתו'.
ויש שכתב, ששתי ברכות אלו הן גם 'ברכות הנהנין' על ההנאה

הלוח היומי

כ"א בכסלו | רבי צבי פסח ב"ר יהודה לייב פראנק זצ"ל, ראב"ד ירושלים, בעל הר צבי, מקראי קודש, מקדש מלך וע

יום זה הוא יו"ט במגילת תענית ונקרא יום הר גריזים, על שבקשו הכותים מאלכסנדר מוקדון להחריב את בית אלוקינו שבירושלים ולבנותו בהר גריזים... ולא עלתה בידם, ונמסרו למיתה. (עיי"ש ביומא ס"ט).

יארצייט:

- תק"ץ: רבי שמואל ב"ר יצחק הלוי יונגרייז זצ"ל, מסעטשא, בעל תורת עדות.
- תקצ"ו: רבי יעקב קופל ב"ר צבי חריף-אלטנקונשט זצ"ל, אב"ד וורבוי, בעל חידושי/דרשות יעב"ץ.
- תרט"ו: רבי יעקב מאיר ב"ר חיים פאדווא זצ"ל, מבריסק, בעל מקור מים חיים ועוד.
- תרכ"ד: רבי נפתלי ב"ר יחזקאל שרגא זצ"ל, משינאווא.
- תרפ"ד: רבי יוסף ב"ר בצלאל פרסבורג זצ"ל, אב"ד מטרסדורף, בעל תפארת יוסף.
- תש"א: רבי משה שמואל ב"ר ישראל נח בריסק זצ"ל, מבודפשט.
- תשט"ז: רבי יוחנן ב"ר ישראל פרלוב זצ"ל, מקרלין.
- תשכ"א: רבי צבי פסח ב"ר יהודה לייב פראנק זצ"ל, ראב"ד ירושלים, בעל הר צבי, מקראי קודש, מקדש מלך ועוד.
- תש"ס: רבי שלמה זלמן ב"ר משה דוד פרידמן זצ"ל, מטענקא, בעל כרם שלמה וחמד שלמה.
- תשע"ז: רבי חיים נפתלי אהרן ב"ר אריה לייבוש הלברשטאם זצ"ל, מז'מיגראד-צאנז, בעל ביכורי חיים.

כתב רבינו חיים ויטאל: צריך לברך ברכת המזון בעין טובה ובשמחה יתירה, להראות לפני השכינה הקד' כנדיבים בעין טובה ולא כצרי עין, ואז גם השכינה נותנת לנו מזונותינו בשמחה ובעין טובה.

(שער המצוות - למהרח"ו - עקב)

ראוי שיאכל וישתה דברים המשמחים את הלב (קודם ברכת המזון) כדי שיברך בשמחה.

(פלא יועץ - ערך שמחה)

נשתדל לברך ברכת המזון בשמחת הלב ונזכה לשפע של פרנסה מידו הרחבה.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il